

Republika bouřila, v Ostravě byl klid

18.11.2009 Mladá fronta DNES str. 4 Kraj Moravskoslezský
DAREK ŠTALMACH

Ostrava - První dny po událostech 17. listopadu 1989 na Národní třídě v Praze byly v Ostravě výrazně klidnější než ve zbytku republiky. Od pondělí 20. listopadu zaplňovaly náměstí v mnoha městech desetitisícové davy, na náměstí Lidových milicí, dnešní Masarykovo náměstí v Ostravě, však v pondělí 20. listopadu přišlo jen pár tisíc demonstrantů. Podle Niny Pavelčíkové, vedoucí katedry historie Ostravské univerzity, byl vlažnější začátek revoluce v Ostravě přímým důsledkem normalizace.

* Jak probíhal na Ostravsku první týden po 17. listopadu ve srovnání se zbytkem republiky?

Ostravsko dostalo za normalizace zabrat jako málo regionů v republice. Zatímco v roce 1968 to v Ostravě vřelo, rok 1989 Ostravané zpočátku jako by nevnímali. Když posoudíme vlastní zážitky z Opavy s historickými dokumenty popisujícími dění v Ostravě, probíhala revoluce v Opavě podstatně silněji. Například na demonstrace chodilo zpočátku podstatně víc lidí v Opavě než v Ostravě. Zatímco ve středu, nebo ve čtvrtek už bylo v Opavě na náměstí okolo pěti tisíc lidí, v Ostravě to bylo okolo dvou tisíc demonstrantů.

* Velkou roli hrály v listopadových dnech divadla a studenti. Jak to na Ostravsku vypadalo v této oblasti?

Prvním divadlem, které odmítlo hrát, bylo Divadlo loutek. Herci se divákům omluvili a namísto představení jim nabídli exkurzi do zákulisí divadla. Naopak například Divadlo Jiřího Myrona své úterní představení ještě odehrálo. Herci to zdůvodňovali tím, že většinu diváků tvořili lidé, kteří do divadla přijeli se zájezdy. Už v neděli ale v Divadle Jiřího Myrona herci přečetli rezoluci herců pražských divadel. Vedení divadla chtělo čtení zabránit, ustoupilo až poté, co herci podmínili své vystoupení právě přečtením rezoluce. V dalších dnech se už ke stávce připojila všechna ostravská divadla. Studenti ostravských vysokých škol byli mnohem aktivnější. Zaprvé měli díky svým vrstevníkům kontakty na vysokoškoláky v Praze i Brně a tak měli podstatně více informací. Už v pondělí večer se před kolejemi VŠB sešlo okolo dvou tisíc studentů.

* Jak to vše tehdy vnímali komunisté?

Pro Ostravsko bylo typické, že místní funkcionáři vůbec nevnímali, co se kolem děje. Pamatuji si, jak jsem byla v pátek 24. listopadu na okresním výboru národní fronty, kde se připravovaly volby. Ptala jsem se jich, co pořád chystají, jestli si všimli, že je venku revoluce. Předseda okresní odborové rady mi nevěřil, říkal mi, že jsem provokatérka. Říkala jsem mu: Pane předsedo, vy nevíte že jsou demonstrace? To vám ještě z okresního výboru nevolali? Já tam včera byla.

* Byla tedy Ostrava po celou dobu tak pasivní?

V Ostravě se to začalo formovat až tak kolem toho čtyřicátého listopadu. To už dávno fungovaly stávkové výbory na VŠB, na Pedagogické fakultě, ještě třicátého ale v Ostravském večerníku vyšel ostrý protest proti tomu, co se děje, včetně toho, že lidové milice ostře zasáhnou proti případným nepokojům. Ostravští komunisté se to pořád snažili nějak udržet.

* Kdy se to zlomilo?

Čtyřicátého už ale přijeli pražští herci, kteří to rozjeli naplno, to se konaly hned dvě velké demonstrace. Jedna byla v jednu odpoledne, ta byla hlavně pro studenty, druhá pak večer. Byl tu Bartoška, Heřmánek, Pyško a Ivan Řezáč, v Občanském fóru byl velmi aktivní Lubomír Zaorálek, Petr Holý, Jaromír Piskoř a další. V Opavě sehrál výraznou roli Pavel Dostál, čtyřicátého tam byly na náměstí opravdu masy lidí. Rozdíl byl i při generální stávce. V Opavě mělo být okolo pětatisíc lidí, v Ostravě zhruba dvacet tisíc. To ale mohlo být i tím, že z ostravských nepřetržitých provozů nemohli hutníci přijít.

Regionální mutace | Mladá fronta DNES - severní Morava a Slezsko